

Zajęcia 8. e-Uczestnictwo

(materiał zawiera informacje zgodne z Syllabus e-Citizen v. 1.0)

---

3. e-Uczestnictwo

e-Uczestnictwo to sprawne korzystanie ze świata zasobów i usług online w obszarach wiadomości, administracji, konsumenckich, podróży, oświatowo - szkoleniowych, zatrudnienia, zdrowia, grupy interesu i biznesu.

To bezproblemowa realizacja codziennych zadań m. in. takich jak:

- zakupy e-sklepach,
- bankowość online, płacenie rachunków,
- dokonywanie rezerwacji turystycznych,
- dostęp do różnorodnych serwisów informacyjnych,
- wypełnianie druku zeznania podatkowego,
- dowiadywanie się o nowych aktach prawnych,
- składanie podania o pracę,
- zapisanie na kurs,
- umawianie się na wizytę u lekarza,
- uczestniczenie w forum dyskusyjnym online,

Korzystaniem z Internetu powiązane jest z pewnymi zagrożeniami dotyczącymi głównie:

- posługiwania się w transakcjach kartą kredytową i płatniczą,
- uczciwością – pozbawieni skrupułów dostawcy online,
- znaczenie danych sprawdzających formy online, by móc podjąć odpowiednie środki ostrożności.

3.1. Serwisy online:

- serwisy społecznościowe, blogi,
- portale / wortale,
- serwisy aukcyjne,
- serwisy filmowe, wideo, muzyczne,
- serwisy finansowe,
- serwisy ogłoszeniowe,
- serwisy pośrednictwa pracy,
- serwisy turystyczne,
- e-sklepy,
- serwisy naukowo – edukacyjne.

3.1.1. Zrozumienie istoty formularza internetowego

Na stronach internetowych często umieszczone są **formularze**, które użytkownik może wypełniać, np.: przy logowaniu się na konto, zakupie towaru w sklepie internetowym, podczas rejestracji w portalu społecznościowym, itd. Formularz taki jest sporządzony przez **webmasterów** i umieszczony na stronie **WWW**. Przetwarzanie danych wpisywanych do formularza odbywa się na odpowiednim **serwerze**, na którym jest umieszczone specjalistyczne oprogramowanie.

3.1.2. Zrozumienie jak działa formularz internetowy: użycie menu, pól do oznaczenia, rachunków, wprowadzanie danych, przyciski wprowadzania i wysyłania, komunikaty błędu etc.

Formularz to dokument internetowy, który pozwala czytelnikowi strony w interakcyjny sposób pobierać lub przysyłać informacje.

Formularz ma formę elektronicznej ankiety, którą wypełnia się wprost na stronie WWW. Możliwe jest przy tym wpisywanie tekstu, odpowiadanie na zadane pytania, czy zaznaczanie jednej bądź kilku z podanych możliwości wyboru.

W formularzach spotyka się kilka typów pól. Są to:

- pola tekstowe, obszary tekstowe,
- pole hasła,
- pole wyboru,
- pole opcji,
- listy wyboru,
- pole wyboru pliku.

Pole tekstowe jednowerszowe służy do wprowadzania tekstu i może być wykorzystane w formularzu do wpisywania imienia, nazwiska, e-maila, nazwy firmy itp.

Rysunek 1. Pole tekstowe

Obszar tekstowy to miejsce, w którym czytelnik strony wysyłający formularz może wpisać swoje dodatkowe uwagi w wielu wierszach.

Rysunek 2. Obszar tekstowy

Pole hasła różni się od pola tekstowego tylko jednym: znaki wprowadzane w jego obrębie są wyświetlane na monitorze w postaci znaków zastępczych – **gwiazdek, kulek** i innych. Jest stosowane do podawania hasła, np. przy zalogowaniu do serwisu. Zaletą pola tego typu jest jedynie ukrycie wpisywanych danych przed postronnym okiem – nie zapewnia ono szyfrowania danych czy zabezpieczenia transmisji.

Rysunek 3. Pole hasła

Pole wyboru umożliwia dokonanie wyboru kilku możliwości jednocześnie, np. zaznaczenie kilku języków, którymi się włada, czy kilku używanych aplikacji. Reprezentowane jest przez charakterystyczny kwadrat (pole wyboru), które można zaznaczyć / odznaczyć myszką.

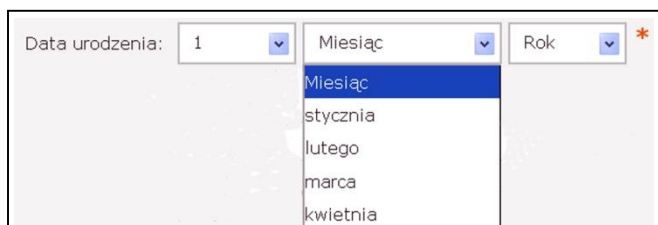
Rysunek 4. Pole wyboru

Pole opcji (przełącznik, przycisk radiowy) – pytanie z kilkoma możliwościami odpowiedzi, z których można wybrać tylko jedną. Kliknięcie na jakiejś wartości powoduje jej zaznaczenie, ale zarazem usuwa zaznaczenie z innej. Raz zaznaczone pole tego typu, można „odznaczyć” tylko poprzez zaznaczenie innej z podanych możliwości. Typ ten stosujemy wtedy, gdy nie można podać kilku wartości, gdyż jest to nielogiczne. Trudno być na przykład jednocześnie kobietą i mężczyzną (oczywiście bez spekulacji medyczo - psychologicznych).

Rysunek 5. Pole opcji

Lista wyboru (menu rozwijane) – domyślnie wyświetlana jako lista rozwijalna, umożliwiająca wybranie jednej z dostępnych opcji, zwykle jako dopełnienie wydanej komendy.

Rysunek 6. Lista wyboru

Pole wyboru pliku umożliwia dokonanie wyboru pliku na komputerze użytkownika. Pole to składa się z następujących kontrolek:

- pola tekstowego – w którym umieszczona zostaje ścieżka dostępu wskazana przez użytkownika,
- przycisku – po naciśnięciu którego, można przeszukiwać zasoby lokalnego komputera użytkownika w specjalnym oknie wyboru. Możliwość taka eliminuje mozolne wpisywanie ścieżki dostępu z klawiatury. Przycisk posiada charakterystyczny opis (np. **Przeglądaj...**, **Wybierz...**, **Wybierz plik**).

Rysunek 7. Pole wyboru pliku

Prawidłowe uzupełnienie formularza to wpisanie informacji w pola **wymagane** – najczęściej są one oznaczone gwiazdką „*” lub wyróżnione **kolorem**. Tam, gdzie użytkownik samodzielnie wpisuje dane (a nie wybiera z listy czy zaznacza), powinien zastosować sugerowane znaki. Jeżeli wpisuje kod pocztowy używa cyfr i znaku „-”. Często obok pola jest informacja aby kod pocztowy wpisać bez kreseczki. Podobnie jest dla innych pól, np. podczas wpisywania numeru telefonu.

Nie ma jednej reguły, którą powinno się stosować. Należy uważnie czytać objaśnienia obok pól, a wtedy uda się nam uniknąć błędów.

Jeśli, któreś z pól nie zostanie prawidłowo uzupełnione, po kliknięciu przycisku „**Zarejestruj**” lub podobnego (np.: „Wyślij”, „Założ konto”), zostaniemy powiadomieni, że formularz nie jest odpowiednio uzupełniony, a błędne pole zostanie podświetlone innym kolorem.

Jeżeli po wypełnieniu formularza zdecydujemy jednak, że rezygnujemy z usługi, powinniśmy formularz **wyczyścić**. Zazwyczaj pod formularzem znajduje się przycisk z odpowiednią opcją (np. „Anuluj”). Możemy też odświeżyć stronę (**F5**), wprowadzone dane powinny zniknąć.

3.1.3. Zrozumienie znaczenia kontroli danych w formularzach

Pod formularzami coraz częściej pojawiają się obrazki, na których znajdują się ciągi różnych znaków (wyrazy, ciąg liter i cyfr). Taki **kod** należy dokładnie przepisać do przeznaczonego na ten cel **pola**. Jest to ostateczne potwierdzenie, że dane, które zostały wpisane do formularza, są prawidłowe i chcemy je wysłać na serwer.

Pod formularzami znajdują się czasami różne **adnotacje**:

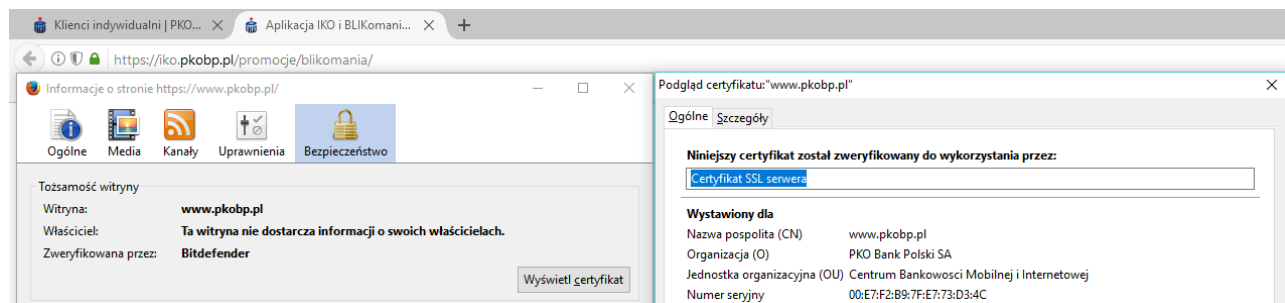
- wyrażenie zgody na przetwarzanie naszych **danych osobowych** przez właściciela strony – bez jego zaznaczenia nie będzie można się zarejestrować w serwisie lub dokonać innego procesu,
- akceptacja regulaminu,
- wyrażenie zgody na przesyłanie newsletteru, czy materiałów reklamowych.

Pola **Tak / Nie** znajdujące się przy tych informacjach domyślnie są ustawione na **Tak**. Jeśli nie czytamy (dokładnie) tego co jest napisane drobnym drukiem, tylko automatycznie przechodzimy **Dalej** to w efekcie nasza skrzynka pocztowa jest zasypywana coraz większą liczbą reklam.

3.1.4. Problem potencjalnego funkcjonowania niewierzytelnych dostawców internetowych i ryzyko korzystania z ich usług; zdolność podjęcia środków zabezpieczających

Jak bezpiecznie wypełniać formularze online?

- Przed wypełnieniem formularza i dokonaniem **rejestracji** lub **transakcji** w Internecie, należy upewnić się, że jesteśmy na **właściwej stronie** (szyfrowane strony zaczynają się od **https**: w adresie, **certyfikat** jest ważny, a przeglądarka wyświetla zamkniętą **klódkę** – to znak, że połączenie jest bezpieczne).

Rysunek 8. Podgląd certyfikatu na witrynie www.plpbb.pl

- Nie wchodzić na **podejrzane strony** np. na których widnieje informacja o **wygranej** przez nas nagrodzie rzeczowej lub pieniężnej. Wypełnienie formularza i podanie przez nas naszych danych personalnych, może być później wykorzystane do różnych celów, np. wysyłki na nasz adres niezamawianych przesyłek, z żądaniem uiszczenia opłaty.
- Kontrolować aktywność online swoich dzieci, które mogą mniej lub bardziej świadomie podawać swoje i swoich rodziców dane w formularzach, które napotkają podczas surfowania w Internecie.

- Przed skorzystaniem z **ofert** zawartych w listach e-mail zawierających linki bezpośrednio do formularzy, w którym mamy podać dane lub inne ważne dla nas informacje, zasięgnąć informacji o **oferencie** oraz opinii innych użytkowników. Zwrócić uwagę czy jest możliwa wysyłka towaru za pobraniem.
- Przy wprowadzaniu **loginu i hasła** skorzystać z **klawiatury ekranowej** wyświetlanej na ekranie monitora, pozwalającej bezpiecznie za pomocą myszy wprowadzać poufne dane. Korzystanie z tej klawiatury chroni od niebezpiecznej sytuacji w przypadku, gdy wcześniej nasz komputer padł ofiarą wirusa komputerowego tzw. „Keylogera”, który zapisuje wszystkie znaki wprowadzane przez nas z klawiatury komputerowej, a następnie wysyła te informacje bez naszej wiedzy osobom postronnym.
Jeśli serwis nie oferuje tego typu narzędzia, można skorzystać z klawiatury ekranowej dostępnej w każdym systemie Windows. W systemie Windows 10 można użyć skrótu klawiaturowego logo Windows +U, wybraniu opcji **Klawiatura** i włączeniu jej.
- Nie wypełniać formularzy online, jeśli komputer przy którym pracujemy jest niezabezpieczony prawidłowo przed **wirusami, atakami** (brak programu antywirusowego) lub jest podłączony do **Hotspotu** w hotelach, restauracjach, dworcach, uczelniach, centrach handlowych, centrach miast i innych miejscach publicznych (np. parkach). **Sieci hotspot** są najczęściej sieciami nieszyfrowanymi. W związku z brakiem szyfrowania użytkownicy korzystający z sieci hotspot są często narażeni na ataki polegające np. na podsłuchiwanie ich aktywności w sieci bezprzewodowej i przejmowaniu identyfikatorów sesji w popularnych aplikacjach.

3.1.5. Zrozumienie ryzyka zabezpieczenia szczegółów znajdujących się na karcie bankomatowej podczas wypełniania formularza, wraz z możliwością przedsięwzięcia kroków zapobiegawczych

Klienci uwielbiają **karty płatnicze** – wygoda, szybkość, bezpieczeństwo i brak poczucia wydawania pieniędzy to tylko niektóre przyczyny popularności tych sposobów płatności. Banki i sprzedawcy także je cenią. Karty bankowe są obok gotówki najpopularniejszym sposobem płatności bezgotówkowych.

Karty płatnicze umożliwiają dokonywanie transakcji nie tylko w bankomatach i w sklepach wyposażonych w terminale, wiele z nich daje również możliwość realizowania płatności zdalnych przez Internet.

Płacenie kartą ma wiele zalet, jednak jej użytkownicy powinni pamiętać o **środkach bezpieczeństwa**. Niezależnie o tego, czy używają karty do zakupów w sklepie stacjonarnym czy internetowym, czy wypłacają gotówkę z bankomatu – muszą mieć świadomość, że mogą paść ofiarą kradzieży lub oszustwa.

Podstawową zasadą bezpieczeństwa, o której zawsze powinniśmy pamiętać, jest ochrona danych karty, takich jak PIN, numer karty, data ważności i kod CVV2 lub CVC2. Dane te nigdy nie powinny wpaść w niepowołane ręce, ponieważ to dzięki nim oszuści zyskują dostęp do naszych pieniędzy.

Jak bezpiecznie płacić kartą przez Internet?

Na karcie znajdują się trzy kluczowe informacje, które pozwalają na dokonanie transakcji w sieci: numer karty, data ważności i kod CVV2 lub CVC2. Oszust, który zna te informacje, może płacić naszą kartą w Internecie i na nasz koszt kupować rozmaite produkty. To dlatego kod CVV2/ CVC2 jest dla złodziei równie atrakcyjny, co hasło PIN do naszej karty. Aby go zdobyć, cyberprzestępcy tworzą np. strony nieistniejących sklepów, infekują komputer właściciela karty złośliwym wirusem, który umożliwia przechwycenie kodu lub proszą o jego podanie, wcielając się w rolę pracownika banku.

Ujawnienie kodu CVV2/ CVC2 może mieć równie fatalne skutki, jak wyludzenie PIN-u.

W przypadku kradzieży lub zgubienia karty bezzwłocznie ją zastrzeż. Postąp tak również wtedy, gdy masz uzasadnione podejrzenia, że PIN bądź dane karty zostały poznane przez osoby trzecie. Jeżeli nie znasz numeru telefonu do banku, możesz skorzystać ze specjalnej infolinii - **828 828 828** - dostępnej przez 24 godziny na dobę, 7 dni w tygodniu, z każdego miejsca na świecie (infolinia jest wspólnym dziełem kilkunastu banków działających w naszym kraju i pomogła już tysiącom Polaków).

Jakie zalety mają płatności przez Internet?

- Wygoda i szybkość – płatność dokonywana jest online, dzięki czemu towar może być do nas wysłany od razu po dokonaniu zamówienia.
- Oszczędność czasu – zakup towaru nie wymaga fizycznej wizyty w sklepie.
- Uniwersalność – tą samą kartą można zapłacić w e-sklepach w dowolnej części świata.
- Bezpieczeństwo – dane naszej karty nie są udostępniane w sklepie, który otrzymuje jedynie potwierdzenie autoryzacji.
- Brak dodatkowych kosztów – transakcje internetowe są transakcjami bezgotówkowymi, w związku z czym nie są zazwyczaj obciążane dodatkowymi opłatami. W przypadku kart kredytowych obowiązuje na nie okres bezodsetkowy.

Jak korzystać **bezpiecznie** z karty przez Internet?

Podczas zakupów zawsze trzeba kierować się zdrowym rozsądkiem i przestrzegać kilku podstawowych zasad bezpieczeństwa:

- Ufaj tylko **znanym** i **sprawdzonym** sklepom i **popularnym** systemom płatności (np. Przelewy24, PayU, eCard). Nie dokonuj zakupów w mało znanych sklepach internetowych, oferujących produkty po okazjnie niskich cenach. Przed zakupem warto sprawdzić wiarygodność sklepu np. poprzez zapoznanie się z opiniami innych internautów na forach internetowych.
- Przed zakupem zapoznaj się z regulaminem – zdarza się, że tekst pisany „drobnym druczkiem” ukrywa dodatkowe koszty lub warunki, których nie jesteś świadomy (np. cykliczne opłaty abonamentowe). Szczególnie dotyczy to tych stron internetowych, które oferują darmowe próbki towarów po opłaceniu jedynie kosztów przesyłki.
- Sprawdź czy witryny, na których podajesz dane karty, są odpowiednio zabezpieczone (czyli czy transmisja danych odbywa się z wykorzystaniem bezpiecznych protokołów wymiany danych). Przedrostek adresu URL takiej bezpiecznej strony rozpoczyna się od „**https://**” zamiast „**http://**”, a w oknie przeglądarki widoczna jest ikona zamkniętej **klódki** . W celu weryfikacji tożsamości serwisu internetowego warto również przejrzeć informacje o **certyfikacie**, który dostępny jest po kliknięciu na ikonę klódki w przeglądarce internetowej.
- Sprawdź, czy Twój bank oferuje dodatkową formę zabezpieczenia transakcji internetowej – przykładem takiej usługi jest np. **3D-Secure**, proponowana przez coraz większą liczbę instytucji finansowych. Polega ona na dwustopniowej weryfikacji właściciela karty: podczas płacenia za towar wprowadzamy wrażliwe dane karty (numer, datę jej ważności, kod CVV2 lub CVC2) i otrzymany z banku dodatkowy kod autoryzacyjny (z karty kodów, tokena lub SMSa). Najczęściej włączenie usługi 3D-Secure jest całkowicie bezpłatne, dlatego warto skorzystać z tego rozwiązania.
- Dokonując płatności, nie korzystaj z ogólnodostępnych komputerów np. w kawiarenkach internetowych, ale z odpowiednio zabezpieczonego komputera, posiadającego zainstalowane i aktualne oprogramowanie antywirusowe oraz zaporę sieciową (tzw. personal firewall).
- Zachowaj ostrożność podczas przekazywania poufnych danych karty tj. numeru, daty ważności, trzyzycyfrowego kodu CVV2/CVC2. Nie podawaj danych karty na stronach sklepu internetowego, lecz wyłącznie na zabezpieczonych stronach centrów autoryzacyjnych, na które powinieneś zostać przekierowany w trakcie dokonywania płatności internetowej. Tylko wtedy można mieć gwarancję zapewnienia poufności tych danych.
- **Karta wirtualna** – niektóre banki mają w swojej ofercie karty płatnicze przeznaczone wyłącznie do transakcji e-commerce oraz transakcji MOTO. Taka wirtualna karta nie posiada fizycznej formy plastiku, przypomina raczej elektroniczną portmonetkę, którą można zasilić dowolną kwotą tuż przed transakcją oraz opróżnić po dokonaniu zakupu. Udostępnienie danych koniecznych do dokonania transakcji bezgotówkowej na odległość (pełny numer karty, data ważności, kod CVV2 lub CVC2) następuje w momencie aktywacji usługi. Wirtualną kartą można płacić wyłącznie w sklepie internetowym oraz opłacić zamówienie złożone przez telefon. Niestety, wydanie takiej karty najczęściej się wiąże z dodatkowymi kosztami – np. w mBanku zapłacimy za nią 25 zł, w ING – 20 zł (dla posiadaczy studenckiego konta Direct 18-26 lat jest jednak bezpłatna).
- Jeżeli nasz bank nie oferuje kart wirtualnych, możemy postąpić w następujący sposób:
  - po pierwsze, **zamówić dodatkową kartę przedpłaconą** (w fizycznej formie) i używać jej tylko do zakupów w sieci. Na taką kartę przelewamy środki bezpośrednio przed zakupami online - w takiej wysokości, w jakiej będą nam potrzebne;
  - po drugie - **ustawić limit transakcji internetowych na poziomie 0 i zwiększać go jedynie tuż przed zakupami**. Po dokonaniu płatności ponownie wpisać wartość 0.

3.2. Uczestnictwo Dostęp – Interakcja – Wykorzystanie

Zdolność do użycia dostępnych poprzez Internet usług przez współdziałanie z dostawcami usług online, aby z sukcesem osiągnąć zamierzony skutek i w pełni uczestniczyć w tym procesie jako e-Obywatel.

3.2.1. Umiejętność wypełnienia ankiety prezentującej Twój punkt widzenia na wskazany temat i wysłania jej poprzez pocztę elektroniczną

Jednym ze sposobów badania rynku i potencjalnych klientów są **ankiety on-line**.

Użytkownicy Internetu, nie tylko mogą brać udział w ankietach, ale też je tworzyć i zamieszczać na stronach WWW (np.: Google.pl / **Dokumenty**, www.ankietka.pl), skąd będą automatycznie przesyłane po wypełnieniu, na wskazane konto e-mail.

Najprostszym i najszybszym sposobem wypełniania ankiety jest ta, w formie elektronicznej on-line, do wypełnienia przez przeglądarkę internetową.

Zainteresowanym **udostępnia** się tylko **link do ankiety** dostępnej przez przeglądarkę np. [ankieta online](#).

Można też udostępnić ankiety w postaci plików Word, Excel, PDF z aktywnymi polami do wypełnienia np.

*„Jeżeli jednak wolą Państwo skorzystać z ankiety, którą można pobrać i wypełnić na komputerze lub ręcznie, to przygotowaliśmy dwie edytowalne formy ankiet: jedną w pliku **Excel** i drugą w formacie **PDF** z aktywnymi polami do wprowadzania danych. Po wypełnieniu ankiety, prosimy o wysłanie jej poprzez pocztę elektroniczną, jako załącznik do listu na podany adres e-mail.”*

Ankiety takie są zamieszczone na witrynie: <http://e-pgn.pl/jastarnia/ankietyzacjajastarnia>.

3.2.2. Administracja: Umiejętność wysłania poczty elektronicznej z prośbą o informację, pobranie informacji z serwisu administracji rządowej, składanie zeznania podatkowego, zgłaszanie własnych propozycji do biur wyborczych, udział w dyskusjach partii politycznych

Na witrynie **Ministerstwa Finansów** (www.mf.gov.pl/) można zapoznać się z informacjami nt. urzędu m.in. o kierownictwie ministerstwa, strukturze organizacyjnej, prowadzonych rejestrach, zamówieniach publicznych, ofertach pracy.

W prawym dolnym rogu strony głównej znajduje się odnośnik „**e-Deklaracje**”. Po kliknięciu tego linku otwiera się strona zawierająca niezbędne informacje, z którymi powinniśmy się zapoznać przed wypełnieniem i wysłaniem formularza podatkowego przez Internet.

Składanie zeznania podatkowego przez Internet pozwala to nie tylko ograniczyć formalności do minimum ale również gwarantuje oszczędność czasu oraz kosztów związanych z opłatami pocztowymi, czy z dotarciem do urzędu skarbowego. Wszystko za pomocą jednego narzędzia – komputera z dostępem do Internetu.

Zeznanie podatkowe można złożyć korzystając z materiałów udostępnionych na witrynach, np.:

<https://podatki-pit.pl/>,

<https://www.podatnik.info/>,

<http://deklaracijapit.org/rozliczpit/?gclid=CKmI1uC3o9ICFQfGsgoda4gF2g>.

3.2.3. Konsument: Umiejętność wysłania e-maila do swojego banku z zapytaniem o bankowość internetową, przepływ środków pieniężnych pomiędzy kontami, kupowanie biletu do teatru, uzyskanie oferty zakupu samochodu, zakup płyt CD lub książek, opłacanie rachunków itd.

Na witrynach WWW banków znajduje się link **Kontakt**, po kliknięciu, którego wyświetli się strona zawierająca informacje adresowe, numery telefonów oraz formularz za pomocą, którego możemy zadać pytanie. Po wypełnieniu formularza należy kliknąć przycisk „Wyślij”. Odpowiedź od pracownika banku przyjdzie na adres e-mail podany w formularzu.

Założenie **konta bankowego** ułatwia i przyspiesza przepływ środków pieniężnych między kontami (transakcje finansowe), opłacanie rachunków (np.: za energię elektryczną, gaz, wodę, telefon, itp.)

- Serwis internetowy www.ebilet.pl umożliwia zakup przez Internet biletów do teatrów, na koncerty i imprezy sportowe. Bilety można również nabyć na witrynach kin, teatrów, itp.
- W serwisie <http://moto.gratka.pl/> można dodać ogłoszenie o chęci sprzedaży samochodu, po czym czekać na uzyskanie ofert jego zakupu.
- **Empik** (www.empik.com/) – największy sklep internetowy i portal kulturalny w Polsce. Ponad milion tytułów – w tym książki polskie i obcojęzyczne, muzyka, filmy, gry oraz elektronika. Wystarczy się zarejestrować no i oczywiście posiadać środki finansowe na zakupy.

3.2.4. Podróże: Umiejętność rezerwacji lotu, zarezerwowania pokoju hotelowego, wynajęcia samochodu

W Internecie znajdują się serwisy, dzięki którym możemy zarezerwować bilety lotnicze, pokój w hotelu, wynajmując samochód.

- Polskie Linie Lotnicze **LOT** (www.lot.com/pl/pl/).
- Serwis Aero.pl (www.aero.pl) specjalizuje się w sprzedaży tanich biletów lotniczych zarówno linii regularnych, jak i low cost.
- Tanie bilety lotnicze - **Lataj.pl** (www.lataj.pl/) – rezerwacja biletów lotniczych online, wszystkie linie lotnicze, szybka i intuicyjna nawigacja, bezpieczna i wygodna rezerwacja,
- Rezerwacja hoteli w Polsce i na świecie – <http://www.rezerwuje.pl/>.
- Wypożyczalnia samochodów – www.wypożyczalnia-aut24.pl/, <http://auto29.pl/>.

3.2.5. Oświata/Szkolenia: Umiejętność wysłania e-maila z prośbą o informację o kursie, wypełnienia formularza zapisu na kurs, zarezerwowania książki w bibliotece; uczestnictwo w środowisku interaktywnej internetowej klasie lub kursie

Dzięki Internetowi coraz popularniejsze staje się nauczanie na odległość (ang. *e-learning*). Nauczyciele i uczniowie (studenci, kursanci) nie muszą znajdować się w tym samym miejscu. Mogą uczyć się siedząc w domu przed komputerem.

Wiele firm przygotowuje kursy w takiej postaci, oraz coraz więcej szkół korzysta z takich metod nauczania.

- Materiały do kursu **e-Citizen** na witrynie www.tp.szczecin.pl.
- Przykładowe testy próbne ECDL na witrynie <http://el.centrum.kiss.pl/www/index.php>.
- **ESKK** (<http://eskk.pl/>) – największa instytucją edukacyjną zajmującą się kształceniem na odległość i oferująca bogaty wybór kursów.

3.2.6. Zatrudnienie: Umiejętność wypełnienia internetowego formularza dotyczącego pracy, wysłania emaila ze swoim CV do agencji pośrednictwa pracy albo potencjalnego pracodawcy

W Internecie znajdują się wzory CV, darmowe i płatne. Taki szablon można wypełnić, a następnie przesłać jako załącznik do listu e-mail do agencji pośrednictwa pracy albo potencjalnego pracodawcy.

W Internecie można wyszukać biura i agencje pośrednictwa pracy.

- **Gazetapraca.pl** (<http://gazetapraca.pl/>) – aktualne oferty pracy w Polsce i za granicą. Ogłoszenia, poradniki, narzędzia i forum o pracy - ABC procesu rekrutacji i kariery. Kadra zarządzająca, sprzedaż, marketing, finanse, księgowość, technika inżynieria IT.
- Oferty pracy na **Praca.Gratka.pl** (<http://praca.gratka.pl/>). Znajdź pracę. Daj Pracę. Codziennie nowe ogłoszenia o pracę w Polsce i za granicą, a także porady jak napisać CV i list motywacyjny.
- Praca - najnowsze ogłoszenia na **Pracuj.pl** (<http://www.pracuj.pl/>) – atrakcyjne oferty pracy w Polsce i za granicą.

3.2.7. Zdrowie: Umiejętność wypełnienia formularza z prośbą o broszurę lub bliższe dane związane z problemem zdrowotnym, wysłania emaila z prośbą o konsultację w lokalnym szpitalu oraz wypełnianie roszczeń ubezpieczeniowych

- **Medonet** (<http://www.medonet.pl/>) – Zdrowie w Twoich rękach: platforma informacyjna dla pacjentów. Informacje o chorobach, badaniach, lekach, placówkach medycznych, szpitalach, porady lekarskie, profilaktyka zdrowotna, zdrowy tryb życia i właściwe odżywianie, społeczność chorych.
- **Portal do wymiany informacji medycznych i zdrowotnych** – <https://sanitera.pl/>.
- **Ubezpieczenia** majątkowe, osobowe i komunikacyjne - OC, AC, NNW, polisy na życie, ubezpieczenia emerytalne, ubezpieczenia turystyczne – <https://www.warta.pl/>.

3.2.8. Grupy zainteresowań: Umiejętność wysyłania wiadomości na listy dyskusyjne, zapisywania się do grup dyskusyjnych, uczestniczenie w specjalnych grupach dyskusyjnych

Forum dyskusyjne – przeniesiona do struktury stron WWW forma grup dyskusyjnych, która służy do wymiany informacji i poglądów między osobami o podobnych zainteresowaniach przy użyciu przeglądarki internetowej.

Fora dyskusyjne są obecnie bardzo popularną formą grup dyskusyjnych w Internecie. Prowadzą je praktycznie wszystkie portale, większość wortalii, znaczna liczba ISP. Są one także powszechne na stronach wielu instytucji, czasopism, przedsiębiorstw, uczelni itp. a także spotykane są liczne fora zakładane zupełnie prywatnie.

Na przykład:

- Forum dyskusyjne **INTERIA.PL** (<http://forum.interia.pl/>) dla osób w każdym wieku i o dowolnych poglądach. Ciekawe dyskusje, aktualne tematy i fajna atmosfera. Podziel się swoimi opiniami!
- **Forumowisko.pl** (<http://www.forumowisko.pl/>) – największe forum dyskusyjne w kraju: porady lekarskie, prawo, biznes, polityka, hobby, bieżące wydarzenia, styl życia kobiet i mężczyzn.
- **Chip.pl Forum** (www.chip.pl/forum/) – forum magazynu Chip.
- Grupy dyskusyjne Google (<https://groups.google.com/forum/#!browse>).

Aby móc w pełni korzystać z forum internetowego należy założyć na nim konto (zarejestrować się). Na stronie głównej forum znajdują się **kategorie**, w jakich zamieszcza się **tematy**. W tematach pisze się **posty**, czyli wiadomości.

We wszystkich formach dyskusji nie wolno nikogo obrażać, używać słów wulgarnych i uwłaczających godności osobistej drugiego człowieka.

3.2.9. Biznes: Umiejętność przedstawiania kosztów roszczeń, wysyłania raportów handlowych do sieci wewnętrznej firmy, porządkowania roczny lub środowiskowy raport oraz przygotowania i wysłania zapytania o możliwości zatrudnienia

Porady prawne, wzory dokumentów, informacje dotyczące działalności można znaleźć na wielu serwisach internetowych:

- **Portal finansowy eGospodarka.pl** (<http://www.egospodarka.pl/>) – aktualne wiadomości ze świata biznesu, newsy dla MSP, internetowy poradnik a w nim: biznes, prawo, finanse, marketing, oferty pracy, szkolenia.
- **INFOR.pl** (www.infor.pl/) to specjalistyczny portal adresowany głównie do: księgowych, kadrowych, prowadzących działalność gospodarczą, właścicieli firm oraz urzędników. **INFOR.pl** dzieli się na cztery główne serwisy tematyczne: **księgowość, kadry, moja firma, samorząd**. Wyselekcjonowany zbiór najważniejszych informacji, porad i narzędzi przydatnych w pracy każdego specjalisty, przygotowany został przez wykwalifikowany zespół redaktorów. Autorami publikacji są eksperci, księgowi, kadrowi, doradcy podatkowi, prawnicy, kancelarie itd.
- **Money.pl** (www.money.pl/) – to największe biznesowe medium internetowe. Dziennikarze Money.pl tworzą unikalne, jakościowe artykuły, wywiady, komentarze, felietony i raporty zawierające informacje o **najważniejszych** wydarzeniach ekonomicznych i gospodarczych.
- **Szybkopraca.pl** (<http://szybkopraca.pl/>) – bezpłatny serwis skupiający ogłoszenia o pracy i aktualne oferty pracy. Szukam pracy, dam pracę, oferty pracy. Praca w Polsce, praca za granicą, praca stała i praca sezonowa. Serwis umożliwia wymianę informacji dotyczących rynku pracy między osobami poszukującymi i oferującymi pracę.

Informacje zamieszczone w powyższym materiale zostały opracowane na podstawie treści zawartych w:

- Syllabus e-Citizen v. 1.0,
- Podręcznik: ECDL Przeglądanie stron internetowych i komunikacja. A. Żarowska – Mazur, W. Węglarz, WN PWN 2011,
- Podręcznik Od Zera Do e-Obyw@tel@, R. Bury, Ł. Galos, Wydawnictwo ITStart 2013,
- Podręcznik: Informatyka. Podstawowe tematy. Nowe wydanie. Autor: G. Koba. WSZ PWN 2009,
- <http://pl.wikipedia.org/>,
- http://www.crimsteam.site90.net/crimsteam/html/html_index.html,
- <http://www.eurobank.pl/doradzamy-artykuly,3,platnosci-kartami-w-internecie,37,169.html>,
- <http://e-pgn.pl/jastarnia/ankietyzacja-jastarnia>,
- <http://www.najlepszekonto.pl/>,
- witryny serwisów internetowych, których adresy URL zawarte zostały w tym opracowaniu.